

ורד צידוני *Rosa phoenicia* - צמח אדום הפורח

במקווי מים (מאי 2016)

כתבה: ערגה אלוני

ורד צידוני *Rosa phoenicia* (משפחת הורדיים), הוא שיח קוצני בעל ענפים מקושטים סבוכים, המצוידים בקוצים דוקרניים דמויי אנקול. העלים מסורגים, בעלי מבנה מורכב-מנוצה משוננים בשפתם. מספר העלעלים הוא בלתי זוגי והם בעלי שערות בלוטיות דלילות. בבסיס העלה מצויים עלי לואי המעורים בבסיס הפטוטרת. הצמח גדל מהר וענפיו משתרגים על צמחים הגדלים בסביבתו.

ורד צידוני - מראה כללי. צילמה: ערגה אלוני ©

הפרחים גדולים ובולטים, צבעם לבן, בודדים או ערוכים בקבוצות. עלי הגביע רחבים בבסיסם וצרים בראשם והם יוצרים יחד צורה של כד. עם היפתח הפרח מופשלים עלי הגביע לאחור לכוון השחלה. מספר אונות הכותרת 4-6, ובמרכזם אבקנים רבים בצבע צהוב זריהם חופשיים, והם מסודרים סביב עמוד העלי. עמוד העלי מורכב מעמודים מאוחים לעמוד אחד ארוך הבולט במרכז הפרח. הפרחים מפיצים ריח חזק אליו נמשכים חרקים בעיקר דבורים הזוכים בגמול של גרגירי אבקה. הפרח חסר צוף, פורח ממאי עד אוגוסט.

ורד צידוני - פרחים. צילמה: ערנה אלוני ©

השחלה תחתית, בנויה מעלי שחלה רבים מפורדים. הפרי עסיסי, בהבשילו צבעו אדום בהיר. מכיל בתוכו הרבה אגוזיות קשות שהם הזרעים שבעת הבשלתם, צבעם חום. הפרי נשאר זמן ממושך על השיח, הוא נאכל על ידי יונקים וציפורים.

הצמח גדל בגדות נחלים ובקרבה למעינות. הוא גדל במרכז הארץ : בשרון לאורך גדות הנחלים באזור מנשה, ובעמק החולה. הוא גדל בעוד כמה אתרים כמו: עמק עכו, חוף כרמל, עמק יזרעאל, שולי הקישון, באזור פלשת ובחרמון.

הצמח נמצא בסכנה בשל פגיעה קשה בבתי גידול של מקווי מים שסיבתם העיקרית היא ניצול מקורות המים ותפיסתם במעלה הנחלים. מה שהביא לצמצום בתי הגידול אולפגיעה קשה בצומח ובחי סביבם.

ורד צידוני הוא מין אנדמי למזרח התיכון, גדל ברצועת הסהר הפורה עם חדירות לטורקיה,

בירדן - מצוי הצמח בגלעד, שכיח בלבנון, בסוריה, בכורדיסטן ובצפון עירק. הסוג **ורד** כולל 100-150 מינים הנפוצים באזורים הממוזגים ומעט מינים גדלים בהרי אפריקה. באירופה מצויים 45 מינים, רבים מכליאים ביניהם. בארץ גדלים שלושה מיני בר של ורד: **ורד הכלב**, בעל פרחים ורודים, עמודי עלי מפורדים וקצרים והוא גדל בחורש אלון מצוי. **ורד צידוני** הגדל ליד מקווי-מים, פרחיו לבנים ועמודי העלי מאוחים למבנה מוארך, ומין שלישי, **ורד דביק**, הגדל במרומי החרמון.

פרחי הורד שימשו מקור חשוב בתעשיית שמנים לתמרוקים, וכן ברפואה עממית. עלי הכותרת של ורד משמשים להכנת בושם ותה ורדים, הנחשב כמרפא דלקת גרון, עוזר לדכא שלשול כרוני, מחזק את הריאות וממריץ את פעילות הגוף.

עוד על ורד צידוני בכלנית: [אתר חדש של הצמח האדום ורד צידוני בפלשת](#)

=====

כל הזכויות שמורות ל"כלנית" ©

ציטוט: אלוני ע 2016 ורד צידוני *Rosa phoenicia* - צמח אדום הפורח במקווי מים (מאי 2016), "פורחים עכשיו", כתב-עת "כלנית" מספר 3.
[/https://www.kalanit.org.il/rosa-phoenicia](https://www.kalanit.org.il/rosa-phoenicia)